

490.

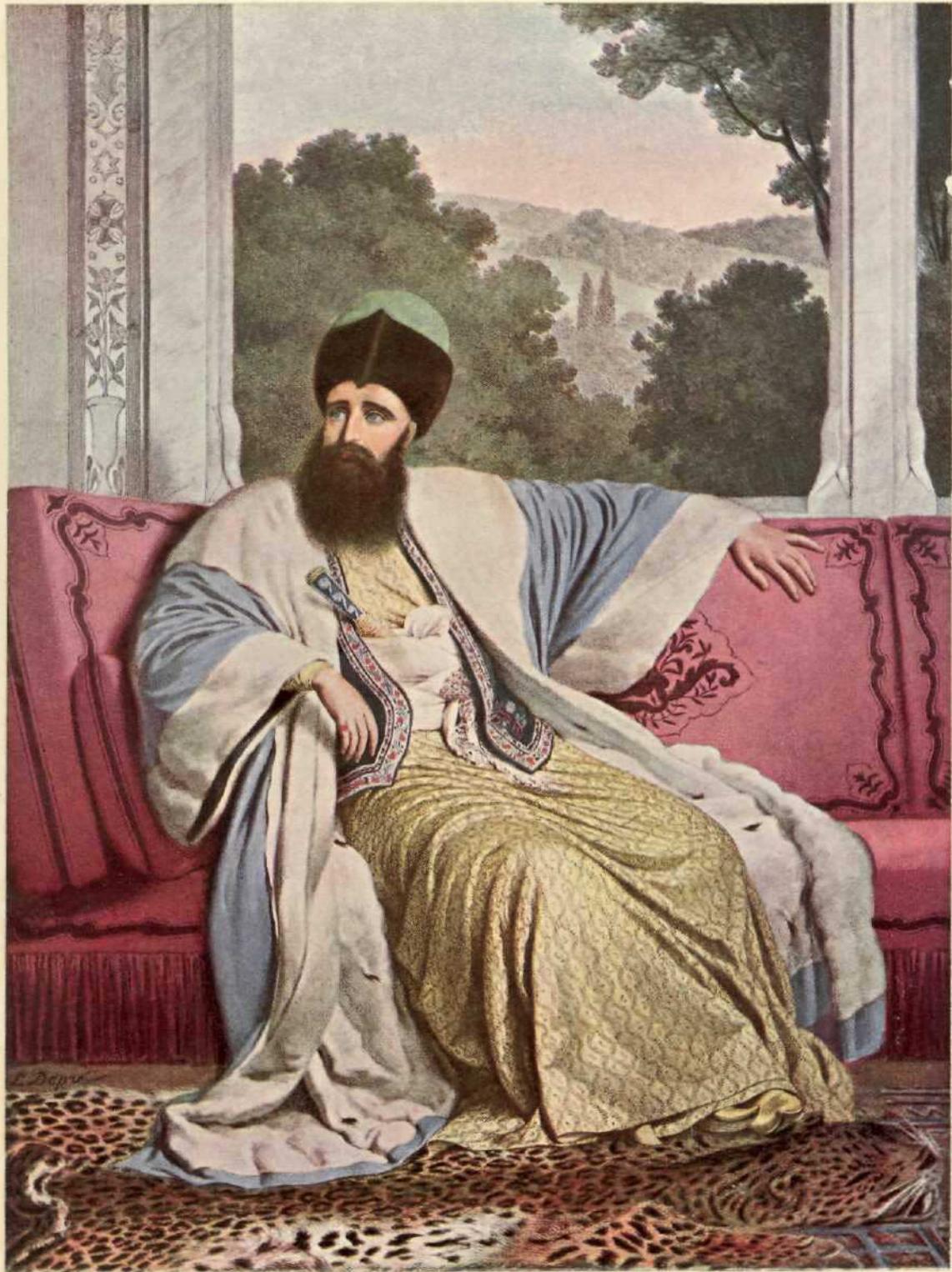
BIBLIOTECA
CENTRALA UNIVERSITARIA
BUCURESTI

BOABE DE GRÂU

ANUL IV, N-rul 5

REVISTA DE CULTURĂ

MAIU 1933

CUPRINSUL

BIBLIOTECA I. I. C. BRĂTIANU

(cu 22 figuri). . . . . de *GEORGE FOTINO*

ȘCOALA SUPERIOARĂ DE AGRICULTURĂ HERĂSTRĂU, AZI ACADEMIA DE INALTE STUDII AGRONOMICE (cu 22 figuri) . . . de *G. IONESCU-ȘIȘEȘTI*

STÂNCA ROȘIE (IV) . . . . . de *GRIGORIOS XENOPOULOS*
(cu 9 desene de *I. Teodorescu Sion*) din grecește de *Anton Mistachide*

CRONICA. *Cărți, conferințe, congrese, expoziții:* Fundația Universitară Carol I; Machiavelli; Timpul liber al lucrătorului; Primăvară bucovineană; Intre Cehoslovaci și Români; Populația României. *Teatru, muzică, radio, cinematograf:* Cinematograful și Radiofonia. *Turism, sport, educație fizică:* Delta Dunărei; Cupa Balcanică.

(cu 22 figuri)

Plasă colorată: *Mihai Vodă Suțu*

Redactor: *EMANOIL BUCUȚA*

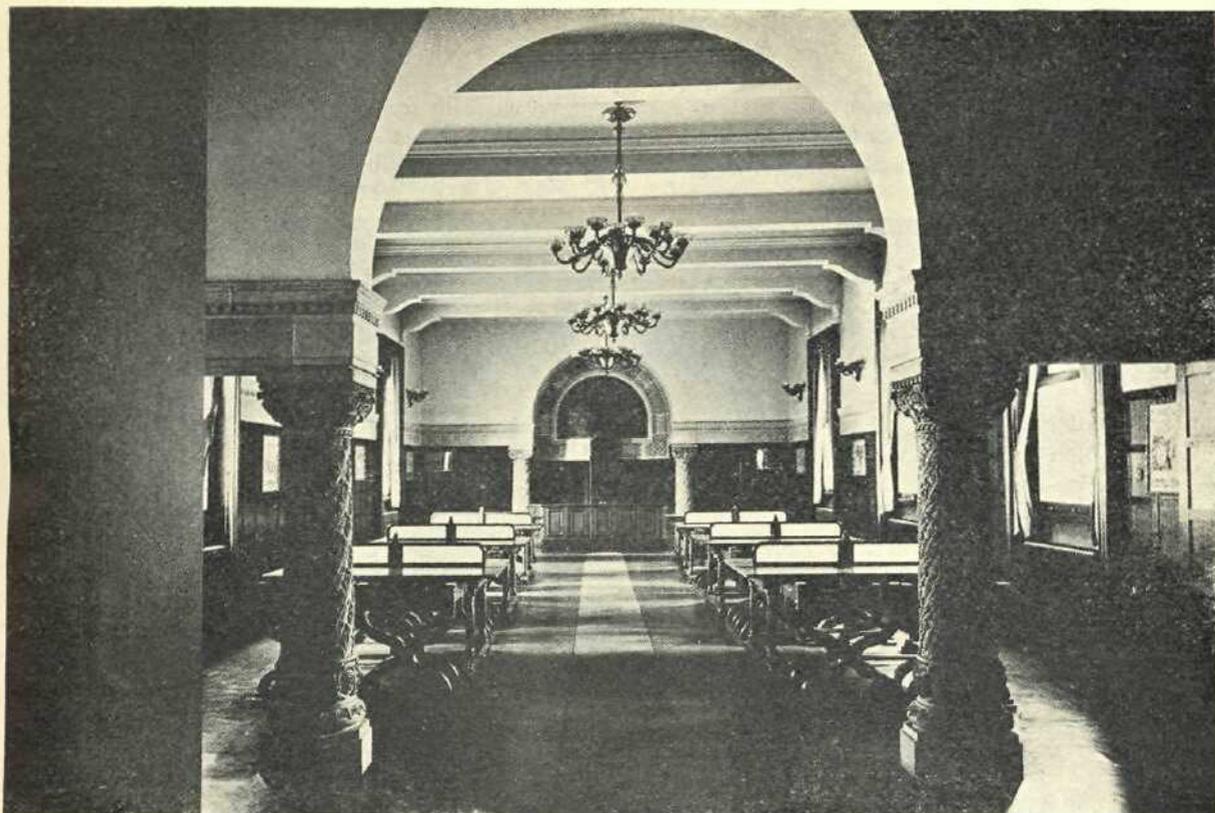
Un exemplar 25 lei

Abonamentul pe an 280 lei

DIRECȚIA EDUCAȚIEI POPORULUI

BUCUREȘTI II — STR. GENERAL BERTHELOT No. 28

Biblioteca Ion I. C. Brătianu — Sala de citire

BIBLIOTECA I. I. C. BRĂȚIANU

Pe coasta dealului care se ridică deasupra văii Topologului, se vede și azi, în Tigvenii din Argeș, casa în care Ion C. Brătianu și-a trăit copilăria — care i-a fost necăjită. Ion, feciorul cel mic al lui Dincă și al Anastasiei, nu a știut ce e răsfățul părintesc. Mama lui, femeie isteasă, se purta aspru cu Ion. Nu-l iubea. Iubea numai pe Dumitru, băiatul mai mare. Pentru Dumitru îi erau toate grijile. Ion era copil oropsit. Când într'o zi toți ai casei, cu slugi cu tot, au fugit din sat — că năvăleau Turcii — pe Ion l-au uitat singurel acasă, de au dat Turcii peste el. Când au pătruns Turcii în odăița lui el nu s'a speriat și mai nu i-a luat în seamă. Își pironise ochii pe un fir de soare care se juca într'un pahar prin care apoi se răsfrângea, în curcubeu, pe peretele din față. Mai tare decât frica de Turci îl prinsese curiozitatea de a urmări lumina care pătrundea în casă. Alteori, curiozitatea aceasta îl ținea nemișcat ceasuri întregi, cu ochii pe cartea pe care fratele mai mare își făcea lecția — cu dascăli greci, cum era pe atunci obiceiul. Așa a învățat Ion carte: din curiozitate și pe apucate, furișându-se pe lângă Dumitru când

acesta cetea și scria. Așa a prins să cetească și a scrie. Și așa a învățat limba elinească pe care ajunsese s'o știe bine. Primele lui cetiri aveau să fie cărțile grecești pe care, când ajunse mai mare, începu să le strângă cu grijă și cu stăruință. Așa și atunci a început biblioteca de astăzi. Când mai târziu viața politică l-a prins în vârtejul ei amestecându-l cu rost de frunte în mișcarea revoluționară din 1848, Ion C. Brătianu, hârțuit în țară, exilat peste hotare, hârțuit și acolo, implicat pe nedrept într'un proces de conspirație, nevoit a face continuu operă de propagandă prin tracte și broșuri — cum este acel *Catechism* revoluționar scris împreună cu Costache Rosetti¹⁾ — scuturat de o boală grea de care l-au scăpat prietenia lui Michelet și îngrijirile d-rului Blanche, avea să-și afle răgaz pentru ca, după deprinderea din copilărie, să urmeze cu adunarea cărților, în deosebi istorice și în deosebi grecești, pe care le răsfoia, le cetea și deseori le adnota cu deamăruntul — cum este un *Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae* (ediția

¹⁾ Vezi reproducerea de la pag. 266.

Bonn 1837), azi în biblioteca noastră, adnotat de mâna lui.

Primul catalog al bibliotecii din Florica, scris de Ion C. Brătianu — și din care dăm câteva rânduri în reproducere fotografică (vezi pag. 264) — ne mărturisește despre începuturile bibliotecii pe care Ion I. C. Brătianu avea s'o continue și s'o sporească, adăugând la cărțile adunate de tatăl său și printre care se aflau și multe din cărțile lui Costache Rosetti, Dumitru Brătianu, Cesar Bolliac, Al. Papiu - Ilarianu, numeroase colecțiuni de cărți, hărți și estampe privitoare în deosebi la istoria țărilor românești și a celor vecine.

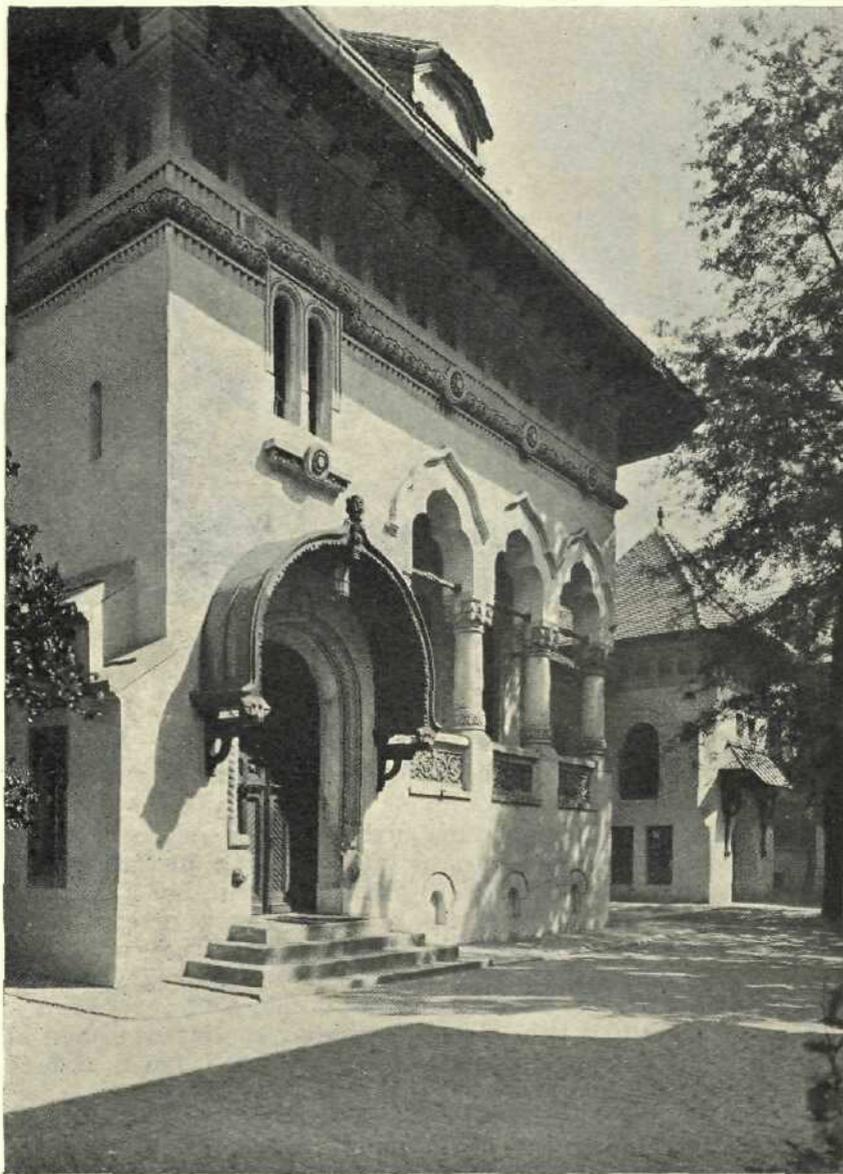
Ion I. C. Brătianu, încă de când era școlar a început să colecționeze cărți. Și a putut s'o facă mai cu spor decât tatăl său, căci a avut o copilărie fericită și liniștită. În conacul de la Florica era înconjurat de dragostea părinților și a fraților și surorilor lui. A-

colo a putut strânge mai în liniște cărți, hărți, estampe. Colecțiile creșteau cu cumpărăturile pe care, încă de când era școlar, le făcea cu multă dragoste pentru îndeletnicirea aceasta. Pe multe cărți se află semnătura lui de copil alături de mențiunea anului când și a prețului cu care fuseseră cumpărate. Cerceta prin cutiile anticarilor de pe malurile Dâmboviței, răsfoia cataloagele

anticarilor din alte țări; alegea, cumpăra. Când nu putea să cumpere, în cataloage, cărțile pe care le-ar fi voit. Când îi soseau cărțile comandate sau când cineva îi aducea — cum o făcea mai des prietenul lui cărturar și bibliofil, Alexandru Plagino — câte

un document sau câte o carte veche, erau ceasuri de consolare în zile de griji și răspunderi. Se așternea pe divanul din odaia de lucru — moștenise dispoziția aceasta de a ceti culcat, delabunical lui după mamă, și el un îndrăgit de slovă — răsfoia și cetia cărțile sau descifra documentele, curios mai ales de a reconstitui genealogii.

Orânduia apoi cărțile în rafturile bibliotecii și scria singur toate fișele cărților sale, fișe (vezi fotografia de la pag. 265) care alături de catalogul scris de tatăl său sunt martorii începuturilor de organizare a bibliotecii dela Florica. Pentru a urmări dezvoltarea cataloagelor, re-

Intrarea principală a Bibliotecii Ion I. C. Brătianu

producem și una din fișele actualei biblioteci Ion I. C. Brătianu, fișe alcătuite astfel încât să dea cercetătorilor lor o vedere sintetică asupra cuprinsului cărților și ca aceste cărți să-și păstreze, și prin fișe, personalitatea lor (v. pag. 265).

Aceleași înclinări la tată și la fiu către istoria țării lor aveau să-i îndemne pe amândoi a strânge adevărate comori spirituale — care sunt și semnul

exterior al indiferenței lor față de comori de altă natură. Aceeași curiozitate de cunoaștere a sbuciumatului nostru trecut și a istoriei popoarelor în preajma cărora am trăit, aceleași preocupări și înclinări aveau să dea unitate colecțiilor de cărți, hărți, documente și estampe. Biblioteca dela Flo-

superior, înalta dibăcie cu care, spre deosebire de vecinii noștri, au știut să ne ferească de nenorocirile și de umilința unei ocupații otomane.

Geniul diplomatic al lui Ștefan cel Mare, suprema lui abilitate, de puțini au fost mai deaproape studiate și mai cu entuziasm admirate.

Un colț din sala revistelor

rica este așadar rezultatul preocupărilor intelectuale a două generații unitare în dragostea caldă pentru trecutul țării lor și în curiozitatea de a-l cunoaște și adânci. De sigur, cea mai mare parte a colecțiilor dela Florica se datorește lui Ion I. C. Brătianu al cărui eclecticism, adaus la curiozitatea, moștenită, de a tot ști, avea să lărgescă sfera de referire a cărților sale. Il interesa, în primul rând, trecutul nostru, manifestațiunile politice, culturale și sociale ale acestui popor. « Il pasionau originile românismului — scrie cineva care i-a fost timp de un sfert de veac cel mai apropiat prieten ¹⁾ — controversile încheșării noastre de Stat, grija de a desluși golul care precede secolul al XIV-lea... Il interesau Domnii pământeni în cari se oglindeau atât de bine însușirile caracteristice ale rasei noastre, vitejia lor neînfrântă, simțul lor politic

Măreța înfăptuire a lui Mihai Viteazul, acea unitate națională încheșată pentru o clipă... l-a urmărit cu puterea unei profetice obsesiuni.

Tot atât îl interesa însă și epoca Fanarioților. Spiritul său era prea subtil ca să nu prețuiască cultura aleasă a unora din Principii veniți din Fanar. Curiozitatea lui era prea mare pentru ca să nu fie atrasă de ciudatele existențe, de paradoxalele destine ale unor Mavrogheni, Suțu sau Hangerli.

Și mai presus de toate îi plăcea să vadă răsărind, din decadența acelei vremi, zorii renașterii noastre naționale. Domnul Tudor din Vladimir era, de altfel, pentru el prototipul eroului, fiindcă, printr'o caracteristică predispoziție sufletească, precursorii îl atrăgeau mai mult decât înfăptuitorii. A croi drumuri noi, a înscrie drepturi, chiar dacă la început izbânda nu venea să încoroneze strădania, îi apărea adesea mai important decât a reuși.

De aceea, mișcarea înfrântă dela anul 1821, revoluția înnăbușită dela 1848 i se înfățișau cu

¹⁾ I. G. Duca — « Ion I. C. Brătianu și cărțile lui », conferință rostită la Biblioteca Ion I. C. Brătianu în ziua de 7 Ianuarie 1932.

mult superioare tuturor rezultatelor pozitive ce neamul nostru culesese de pe urma domniilor rodnice și îmbelșugate ale unui Matei Basarab sau ale unui Constantin Brâncoveanu.

Generația Renașterii o înconjură cu o adevărată venerațiune. Cunoștea cu deamănuntul luptele ei

numai cu o curiozitate pătimașă dar și cu o metodică stăruință.

Așa se și explică grija cu care a adunat în rafturile acestei biblioteci toate scrierile celor ce în cursul vremurilor au călătorit prin ținuturile românești.

Masa de lucru a lui Ion I. C. Brătianu

cu Turcii pentru a scutura jugul lor, și cu Rușii pentru a dejuca meșteșugitele lor încercări de a întinde dominațiunea moscovită asupra Principatelor române.

Impărtășea admirațiunea respectuoasă a tatălui său pentru memoria lui Ion Câmpineanu. Peregrinațiunea exilaților dela 48, suferințele, sacrificiile, desinteresarea, idealismul lor, îi impuneau. Nu s'a putut niciodată mângăia că, ajuns în culmea puterii, n'a fost în stare nici măcar să restituie pământului strămoșesc cenușa lui Nicolae Bălcescu. Iar cristalina viață a celor patru frați Golești, în preajma cărora fusese crescut, merita după el o evlavie pe care posteritatea nu le-o păstra îndeajuns.

Pe de altă parte, tot ce privea starea socială — moravurile poporului, aspectul satelor, dezvoltarea orașelor, viața claselor diriguitoare, intrigile boierilor, înălțarea și decadența diferitelor familii, ciudățeniile Voevoziilor — era urmărit de el nu

Paul de Alep, părintele d'Avril, Clarke, Lady Craven, Frankland, De Thou, La Motraye, Hauteville, Baronul de Tott, Moltke, ca să reamintim pe cei mai cunoscuți, erau prietenii lui intimi, tovarășii lui nedespărțiți.

Dar nici ceilalți nu aveau taine pentru el. Troester dela 1666, Topeltini dela 1668, cu interesantele lui gravuri, faimoasa lucrare a lui Charles de Joppecourt provenind din biblioteca lui Cesar Boliac și intitulată « Choses mémorables advenues aux derniers troubles de Moldavie », descripția mizeriei în satele noastre la 1794 de către un italian anonim, studiul lui Salaberry asupra Valahiei și Moldovei, erau deopotrivă și mereu în mijlocita lui apropiere.

Dar interesul și citirile istorice ale lui Ion I. C. Brătianu nu se mărgineau la istoria noastră națională.

Renașterea, istoria Papilor, diplomația Vaticanului, Bizanțul, Imperiul otoman, Sultanii și

Vizirii, raporturile Turcilor cu noi, legăturile Românilor cu asupritorii lor precum și cu națiunile alături de care viețuiau, marile figuri ale Franței monarchice, Ludovic al XI-lea și Richelieu — mai mult decât Henric al IV-lea și decât fastuosul Ludovic al XIV-lea — parveniții de pretutindeni și totdeauna, Mazarini și Disraeli, precursori — dela Cezar Borgia, care visase unitatea Italiei până la straniul călugăr Roger Bacon care printr'o genială intuițiune proiectase o lumină atât de profetică asupra științei și cugetării omenești — Carol Quintul, dominațiunea lui mondială, abdicarea lui neașteptată, sfârșitul lui călugăresc și smerit, universală autoritate a lui Inocențiu al III-lea, realismul lui Bismarck, oportunismul lui Talleyrand, pătrunzătorul simț politic al marelui Cavour, băcăliile lui Eugeniu de Savoia, eleganța lui Metter-

Cecil, viața lui George de Podiebrad eroul ideii naționale cehe, inima lui largă, libertatea lui de gândire, concepțiunile lui politice, amărăciunile pe care i le-au pricinuit aliații săi, perfidia, dubla personalitate a lui Alexandru I-ii Pavlovici, Potemkin cu ciudatul său amestec de vanitate și de moderațiune, de viziuni politice și de neașteptate mascarade, de brutalitate moscovită și de fast asiatic, Suvaroff cu originalitatea lui care oscila între genialitate și nebunie, Mazzini pe mormântul căruia a îngenunchiat la Genova, Mickievici pe al cărui sicriu a depus în Pantheonul din Cracovia Coroana României întregită și recunoscătoare, — toți acești și toate acestea au fost pentru Ion I. C. Brătianu, rând pe rând, subiect de distracție, de interes, de curiozitate, de admirațiune, de gândire și de cercetare.

Unul din Depozitele de Cărți

nich, persistența Habsburgilor, mediocritatea lor, năzuințele laudabile dar neîmplinite ale lui Iosif al II-lea, corespondența, revelatoarea corespondență a reginei Victoria, Guillaume d'Orange, taciturn și tenace, muribund și neînvins, Maria și Filip al II-lea, invincibila armadă, Elisabeta și

Și nu e totul. Istoria Mongolilor, unitatea lor de comandament, organizarea lor severă, extraordinarele lor mijloace de comunicație preocupau pe Ion I. C. Brătianu tot atât de mult ca și istoria Sașilor din Ardeal, ca și eforturile laborioase și modeste ale acestui popor de veche cultură, așezat

între Unguri și Români la granițele îndepărtate ale împărăției habsburgice.

Polonia, de asemenea, sbuciumata ei dezvoltare, veșnicile ei lupte intestine, influența ei, în unele privințe civilizatoare în altele nefastă, asupra evoluției politice și sociale a fraților noștri moldoveni, erau bine cunoscute și le urmărea cu aceeași încordare cu care privea la fresca fantastică ce se cheamă istoria Romanovilor, unde sub o infinită diversitate aparentă persista totuși cea mai neașteptată logică și unitate.

Petru cel Mare, asasinarea fiului său, Alexe, Alexandru I-iu, asasinarea tatăluisău Pavel, despoții Nicolae I-iu și Alexandru al III-lea sfârșind de moarte naturală, pe când umanitarii Alexandru al II-lea și Nicolae al II-lea pierind asasinați, Anna Ivanovna și Biron, Elisabeta și Bestușeff, Ecaterina II-a cu Orloff și cu Potemkin, cu Lanskoi și cu Zuboff, Alexandra Feodorovna cu Philippe bărbierul și cu Rasputin starețul — este un basm care oprește mintea în loc, dar căruia Brătianu îi prefera spectacolul mai prozaic, dar mai instructiv pentru noi Români a deșertei încercări a țarismului de a se revărsa peste Peninsula Balcanică și de a reînălța crucea ortodoxiei pe cupola Sfintei Sofii.

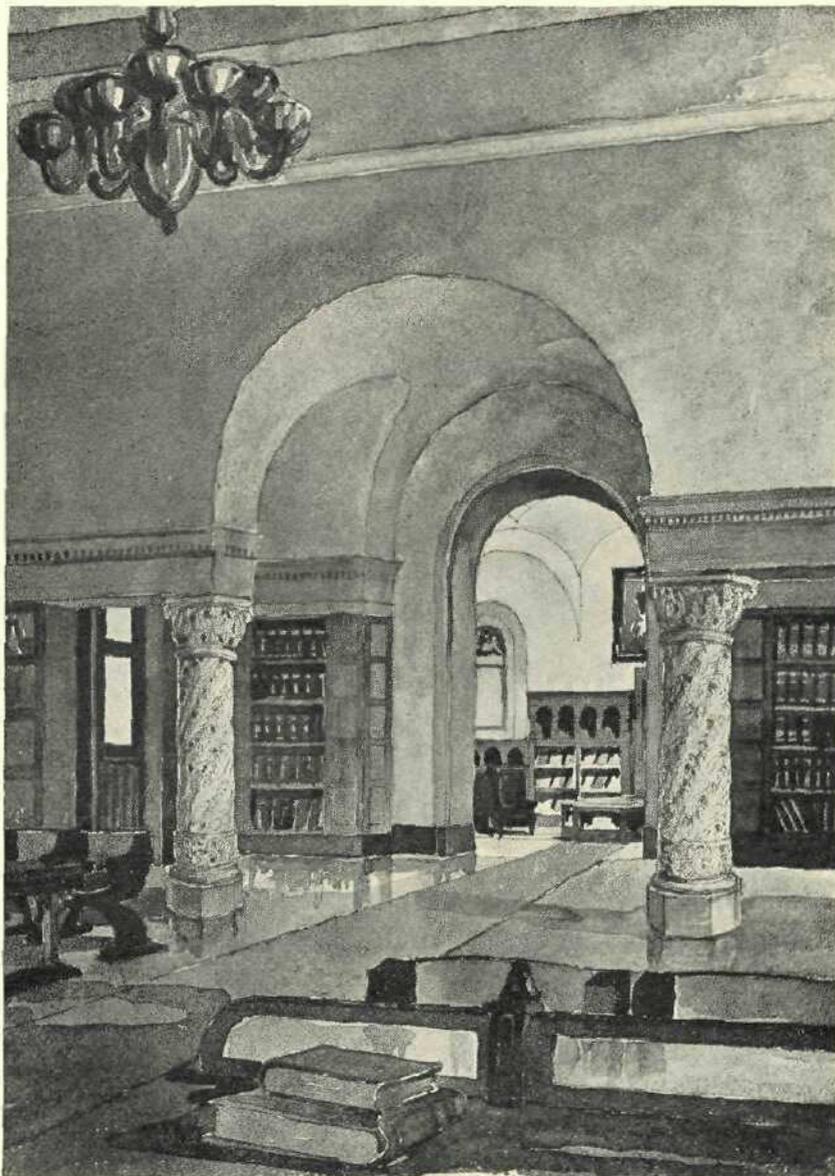
Noua luptă dintre David și Goliat, dintre colosul

moscovit și micile Principate dunărene, îl înspăimânta ca ceva teribil și incalculabil, dar mai ales după această experiență avea o prea înnăscută încredere în vitalitatea și în menirea neamului său pentru a se îndoii de rezultatul final ».

Voluptatea de a desluși trecutul, de a deslega raporturi omenești verificate prin trecerea timpului — ceea ce îl ducea deseori la melancolice concluzii — eclecticismul lui care-i conducea curiozitatea prin adâncimile tuturor veacurilor și prin originalitățile tuturor civilizațiilor, aveau nu numai să sporească, printr'un însemnat număr de tomuri, începutul făcut de tatăl său, dar să-l desăvârșească prin nuanțarea materialului istoric și prin varietatea documentărilor strânse de el în rafturile de la Florica.

* * *

Ion I. C. Brătianu
moare în ziua
de 24 Noem-

Intrarea în Sala revistelor (După o aquarelă de arhitect S. Coțifide)

vrie 1927. Câteva luni mai înainte îl cercetase gândul întemeierii unei biblioteci care să fie deschisă și altora. Această intențiune se asocia de altfel unui gând mai vechiu și dese-ori exprimat al d-nei Elisa Brătianu. Amenințările sub care trăesc atâtea biblioteci în conacurile de țară unde multe comori de cărți și documente au pierit prin asprimea vremurilor îi nelinișteau și îi îndemnau să se gândească la aducerea la București

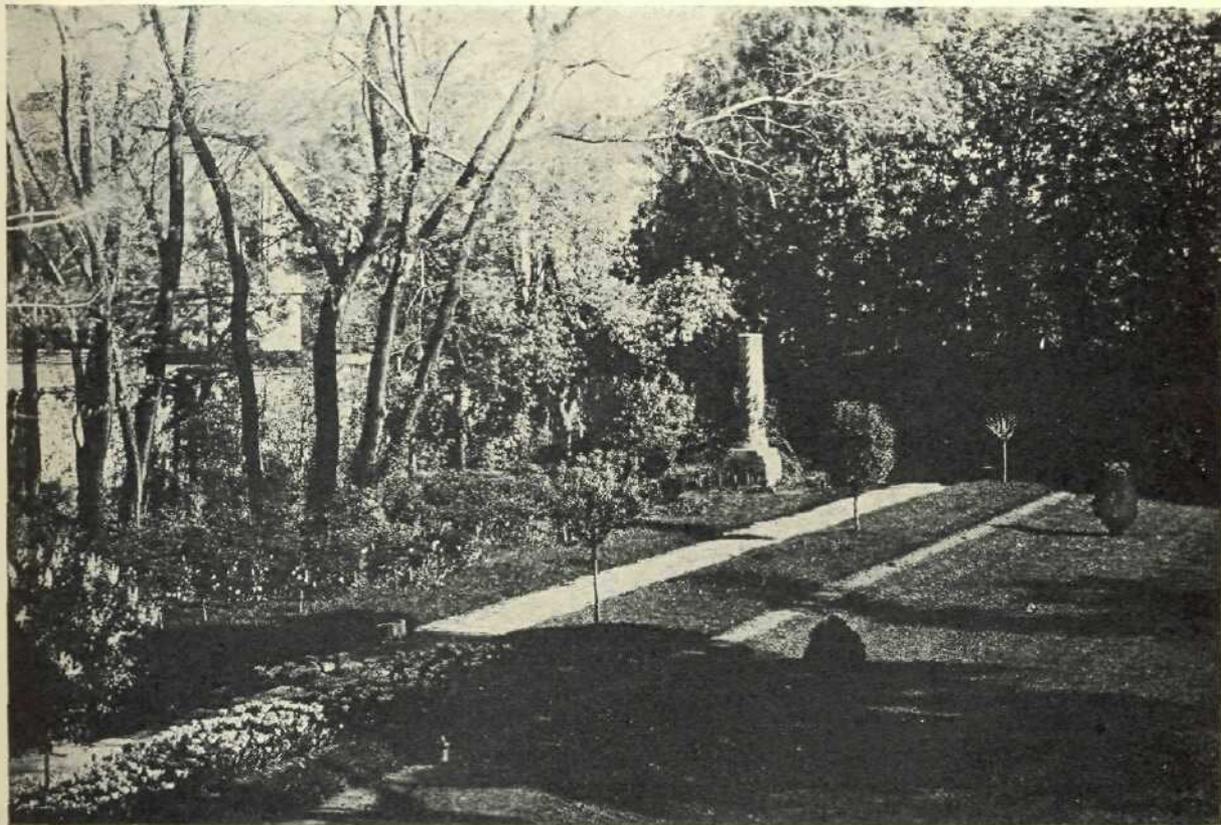
a colecțiilor de cărți, hărți și estampe dela Florica. Moartea a oprit în loc o vreme împlinirea gândului acesta, care se realizează postum și cu amploarea cuvenită prin actul de danie și prin osteneala d-nei Elisa Brătianu, cum și prin dania fraților celui dispărut, Vintilă și Constantin I. C. Brătianu.

La un an după moartea lui, văduva, frații, surorile, prietenii și foștii colaboratori ai lui Ion I. C. Brătianu s'au strâns pentru a întemeia o instituțiune culturală care să-i poarte numele. Potrivit legilor țării, acestei instituțiuni i s'a acordat personalitatea juridică; și câteva luni mai târziu, acestei persoane juridice d-na Elisa Brătianu i-a dăruit averea sa proprie — terenul de aproape cinci mii de metri pătrați cu două mari imobile din Str. Biserica Amzei Nr. 5, unde locuise cu soțul său — iar d-nii Vintilă și Constantin I. C. Brătianu au dăruit cele aproape 6000 de volume dela Florica, volume care prin testamentul lui Ion I. C. Brătianu, scris un an înainte morții sale, fuseseră lăsate fraților.

trainic care astăzi este «*Biblioteca Ion I. C. Brătianu*».

În prelungirea biroului, în care atâția ani Ion I. C. Brătianu a lucrat și vegheat pentru binele acestei țări, în care s-au desfășurat multe acte de seamă din istoria politicei românești din ultimile trei decenii — de nu ar fi decât grelele negocieri din anii de înfrigurare care au precedat și pregătit războiul unității noastre românești — și care birou trebuie, conform dorinței stipulate în actul de donație al Doamnei, să rămână așa cum a fost în ziua morții soțului ei, s'a ridicat, după planurile arhitectului Petre Antonescu și potrivit exigențelor bibliotehnice moderne, un lăcaș de cultură și de permanentă evocațiune.

Liniile generale și amănuntele au fost studiate pentru ca împreună să creeze o operă cât mai desăvârșită și cât mai corespunzătoare scopului ce se urmărește. Sala de lectură, de un lux simplu și de o arhitectură armonioasă și decorativă, sala de reviste boltită ca o biserică bizantină, candela-

Un colț din grădina Bibliotecii

Prin această îndoită danie, prin aportul instituțiunii create în amintirea celui dispărut și prin concursul multora din foștii prieteni și colaboratori cari i-au mărturisit astfel și după moarte sentimente statornice, s'a ridicat monumentul cel

brele de Murano care difuzează o lumină liniștitoare, mesele de lucru largi și elegante, fotoliurile care realizează un model ce ține mijlocia între scaunul sau banca incomodă a atâtor biblioteci și largile fotoliuri de birou care îmbie mai mult la odihnă

AT III 33

f

Douswianu
Bogdan etc

Jorga H.
Documente noi in mare parte
romănesti relative la
Petru Schiopul și Mihai Viteazul
[An. Ar. R. S. II T. XII] 4= ps 68
Buc. - Göbl - 1898.

I. C. BRĂTIANU.

O fișe din catalogul Bibliotecii de la Florica — scris in întregime de Ion I. C. Brătianu —

BIBLIOTECA ION I. C. BRĂTIANU

2696

GUILLAUMANCHES-DUBOSCAGE de G.P.I.

PRÉCIS HISTORIQUE SUR LE CÉLÈBRE FELD-MARÉCHAL COMTE

S O U W O R O W

RYMNIKSKI PRINCE ITALIKSKI

Ce précis historique est divisé en trois parties.
La première contient un abrégé très rapide de la vie militaire de Souworow. N'ayant d'autre but, dans cet abrégé, que celui de donner une idée de l'ensemble de la vie belliqueuse de ce grand capitaine aux personnes qui ne connaîtraient point l'histoire particulière de ses campagnes, l'auteur n'a fait qu'indiquer les masses et il a passé avec rapidité sur les détails, dont quelques-uns, des plus marquants, ne seront cependant pas perdus pour le lecteur: il les retrouvera dans le cours de cet ouvrage, où l'auteur les a placés comme anecdotes intéressantes et comme preuves irrécusables de tout ce qu'il avance.
La seconde partie est entièrement consacrée au personnel du maréchal Souworow. On y verra le tableau fidèle de son caractère, de ses moeurs, de ses habitudes, de ses qualités morales et de ses connaissances.
Enfin, dans la troisième partie, il parle de son génie militaire et de la manière particulière dont il faisait manoeuvrer ses troupes.

A HAMBURG - Francois Perthès - 1808 - pp.551 -
INV. 1714

LEGAT PIELÉ HARTIE

Una din fișele actualei Biblioteci Ion I. C. Brătianu

KATEXICMUL

СЪТЕНЛОР,

cađ

сфатарї ла ватра фокелї

интре

Ѣн Революционер ми Ѣн СЪтеан,

de

C. A. ROSETTI III ION BRĂTIANU.

БРѢКСЕЛ,

Tipografia lui J.-H. DEHOU.

Catechismul sătenilor ¹⁾

¹⁾ Catechismul sătenilor sau sfaturi la vatra focului între un revoluționar și un satean, de C. A. Rosetti și Ion Brătianu, tipărit în cirilice la Bruxelles. Carte necunoscută. Nici la Academie nu se află vre-un exemplar. Cercetând vechi ziare, află într'un jurnal francez « *L'Elu du Peuple — Journal de la Démocratie Napoléontenne* », Dijon, Nr. du mardi 5 octobre 1852, următoarea știre din Constantinopole: « La Police de Constantinople a saisi plusieurs caisses contenant des milliers d'exemplaires d'un Catéchisme révolutionnaire, écrit dans la langue de la Valachie et destiné aux Provinces Danubiennes. Les auteurs sont MM. Roselli (*sic*) et Bradiano (*sic*) dont le dernier a signé les proclamations du Comité central révolutionnaire de Londres, avec Mazzini, Ledru-Rollin et Ruge ».

Despre conducerea Bibliotecii, numai câteva cuvinte. La destinele ei prezidează un consiliu de administrație în frunte cu d-na Elisa Brătianu, d-nii I. G. Duca și Constantin I. C. Brătianu și cuprinzând prieteni și foști colaboratori ai celui dispărut. Anima-toarea acestei opere — pe care a creat-o — este de si-gur d-na Elisa Brătianu. Iar direcția Bibliotecii în-cearcă să secundeze cu entuziasm acțiunea iniția-torilor.

Odată construcția Bibliotecii terminată, s'a în-ceput munca de organizare a depozitelor — in-stalate în desăvârșite condiții de casa *Fichet* — de catalogare a cărților prin fișe rezumative ale cu-prinsului fiecărei cărți și de organizare a revistelor și a periodicelor, atât de necesare pentru animarea vieții de bibliotecă.

În sala revistelor se află expuse numerile a-nului în curs; și astfel expuse încât cetitorul să și găsească singur și ușor revistele pe care le caută.

HISTOIRE

SOMMAIRE DES CHOSES
PLUS MEMORABLES ADVENUES
aux derniers troubles de Moldavie.

Où sont descrites plusieurs batailles gagnées
tant par les Princes Polonois, que par les
Turcs, & Tartares: Ensemble l'évasion
admirable du Prince Correcky des Tours
noires du grand Turc, par l'invention &
assistance d'un Parisien.

Composée par M. I. B. A. en P. sur les memoires
de Charles de Joppecourt Gentil-homme
Lorrain, qui portoit les armes durant ces
troubles a la fuite des Princes Polonois.

Cesar Roselli
50.

A PARIS,

Chez TOUS SAINTS DU BRAY, rue S. Jacques,
aux Epics-meurs; Et en la boutique au Palais
en la galerie des prisonniers.

M. DC. XX.

Avec Privilège du Roy.

M. I. B. A. și Charles de Joppecourt

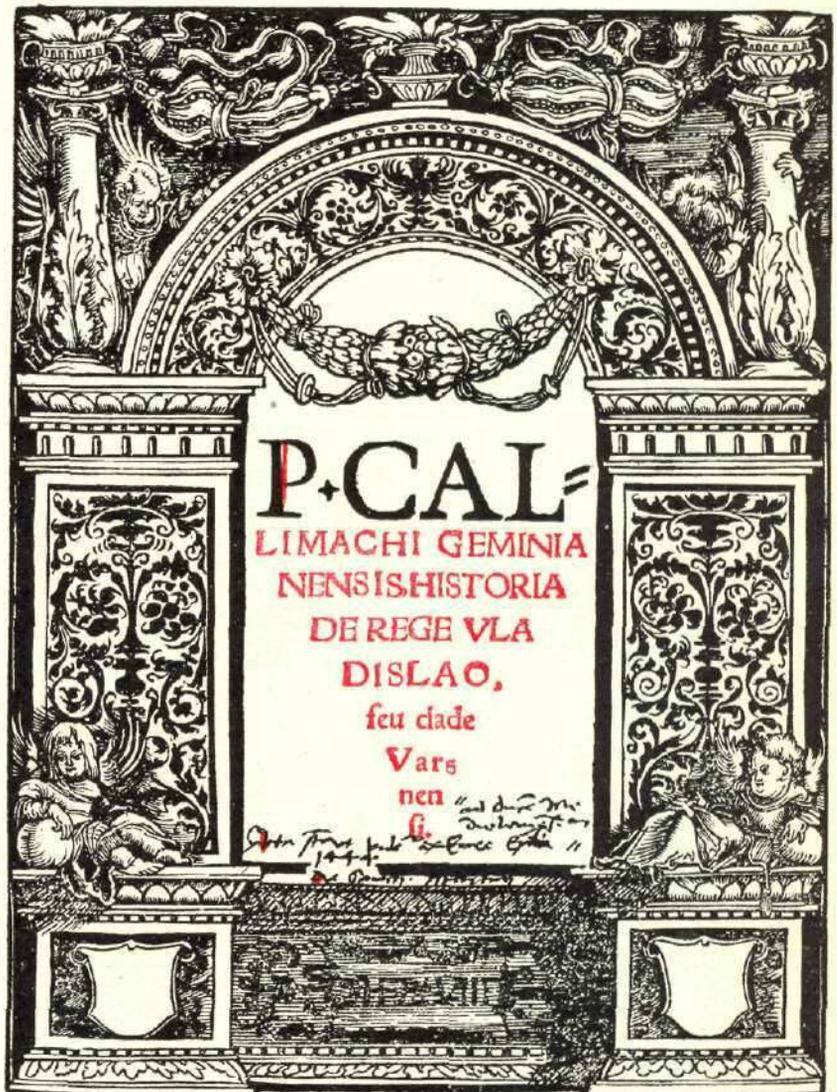
— Histoire sommaire des choses plus mémorables advenues
aux derniers troubles de Moldavie — Paris 1620

Dela fondul inițial de circa 6000 de volume ¹⁾, Biblioteca ajunge astăzi a depăși cifra de 25.000, obținută în primul rând prin darurile întemeietoarei acestei biblioteci, prin achizițiunile pe care le-au permis mijloacele proprii ale acestei instituțiuni, prin multele daruri ale celor cari ne-au manifestat interes și printre cari să cităm în primul rând pe nepoții lui Dimitrie A. Sturdza, cari au dăruit cărțile acestuia Bibliotecii Ion I. C. Brătianu. Se regăsesc astfel laolaltă martorii zilnici ai preocupărilor spirituale ale lui Ion C. Brătianu, Dimitrie A. Sturdza și Ion I. C. Brătianu — oameni atât de solidari în timpul vieții și pe cari după moarte îi leagă și amintirea ostanelilor comune pentru această țară și cărțile lor care le-au fost zilnic tovarășii acelor ostenele. Din cărțile lor se desprinde un suflor.

Quadruplarea fondului inițial de cărți este însemnată nu numai ca număr — o quadruplare — dar și prin directiva tot mai precisă dată nouilor achizițiuni: în sensul cunoașterii tot mai adâncite a țărilor românești și a popoarelor înconjurătoare. Bibliotecă de studii istorice cu privire specială la Sud-Estul european — aceasta este în primul rând și tot mai mult prin nouile achizițiuni *Biblioteca Ion I. C. Brătianu*. Firește, ea strânge și informații de istorie și de cultură generală. Căci problemele istorice nu se pot cerceta izolându-le numai într'un anumit colț de lume. Fenomenele sociale petrecute într'o anumită parte a lumii și într'un anumit timp se cer deseori cercetate, pentru a fi înțelese deplin și interpretate credincios, în lumina unor fenomene sociale petrecute în altă parte a lumii și în alte timpuri, dar cu care cele dintâi se pot găsi uneori chiar și în legături de cauzalitate. Observarea momentelor și evoluțiunilor istorice în cele mai răzlețite părți de lume desprinde sugestii de nebanuit folos pentru înțelegerea și interpretarea unor momente și unor evoluțiuni istorice din alte părți ale lumii. Pentru înlesnirea, în acest spirit, a cercetărilor istorice,

Biblioteca aceasta de istorie a Sud-Estului european își completează documentarea sa cu lucrări și informații asupra marilor civilizațiuni și asupra istoriei acestora.

Ar fi greu de dat, în cele câteva rânduri cât îngăduie cadrul unui articol de revistă, o idee de

Cum privilegio Imperiali.
Anno regni Vladislavi secundi...

P. Callimachi — Historia de rege Vladislao seu clade Varnensi — 1519 —

ansamblu asupra colecțiilor de cărți ale Bibliotecii noastre. Incepând cu incunabulele, deci cu tipăriturile veacului al XV-lea, din care Biblioteca posedă un număr de exemplare, și sfârșind cu actualitatea, cu adnotația recentă, cu cartea cea mai nouă, cu care în măsura unor mijloace res-trânse Biblioteca încearcă a se ține cât mai la

¹⁾ De la Florica nu au fost aduse la București decât cărțile al căror conținut interesa o bibliotecă de Istorie.

curent; credem că *Biblioteca Ion I. C. Brătianu* poate înfățișa cetitorului un material de informație numeros și de multeori rar.

Cum instituțiunea aceasta poartă numele unui om politic a cărui amintire se leagă strâns de istoria marelui război și a unității noastre naționale, ne-am propus — și ca o îndatorire de pietate față de amintirea omului și ca o nevoie pe care o credem simțită — să avem, în reviste și cărți, un maximum de documentație asupra marilor evenimente din ultimele două decenii și ca nimic din ce este esențial pentru cunoașterea epocii noastre sub aspectul ei politic, diplomatic, social și cultural, să nu lipsească din rafturile Bibliotecii.

În ce privește periodicele — care, ele, animează vieța de bibliotecă — nu credem că greșim afir-

O secție specială pe care în ultimul timp încercăm să o dezvoltăm cât mai mult este secția de veche bibliografie românească — secție care și în ce privește inițiativa și în ce privește realizarea revine cu totul d-nei Elisa Brătianu. Un bun cunoscător al vechei bibliografii românești, d-l Dan Simonescu, bibliotecar al secției de cărți vechi românești ale Academiei Române, scrie undeva: «Pasiunea d-nei Elisa Brătianu pentru cartea veche îmbogățește Biblioteca zi la zi cu monumente literare vechi. Această pasiune, care la mulți a rămas în sfera diletantismului ușor, se dublează cu o inițiere științifică serioasă în domeniul tehnicii tipografice, ornamentației artistice, a paleografiei chirilice și a înțelegerii chiar a prefetelor slavone. Am rămas surprins când am văzut pentru

Din volumul : L. Dupré: Voyage à Athènes et à Constantinople, Paris, MDCCCXXV

— Litografie în culori —

mând că *Biblioteca Ion I. C. Brătianu*, sub acest raport, nu șade pe planul al doilea față de celelalte biblioteci din Capitala țării. Circa 150 de reviste diferite de istorie și de cultură istorică stau la zi în biblioteca noastră. Număr apreciabil dacă socotim că domeniul de selecție al periodicelelor acestei Biblioteci este limitat la preocupări istorice.

prima dată la Academia Română pe d-na Elisa Brătianu identificând vechi cărți românești. O carte veche, ruptă, lipsită de foi, de frontispicii, nu este pusă în raft astfel, ci zile dearându-l, potrivit cu starea ei de deteriorare, stă în mâinile și sub privirile atente ale doamnei care cu uimitoare răbdare îi scoate din vârf de peniță subțire, din culorile

vii ce-i stau în față, pe foiță de mătase, formele ei vii, de odinioară, așa cum se păstrează în exemplarele întregi ale Academiei. Cartea astfel reînviată își fixează individualitatea ei în raft, pentru a fi pusă apoi în circulație »¹⁾).

Gravură reprezentând pe Scanderbeg
din volumul : *Bry Teodor de Leodien — Vitae et icones
Sultanorum Turcicorum*, Francforti, 1596

La preocuparea Direcțiunii Bibliotecii de a organiza în condițiunile cele mai potrivite depozitele de cărți, de periodice și de veche bibliografie românească, precum și de a alcătui cataloagele necesare, se adaugă și alte preocupări care se încadrează într'un program de activitate întocmit și urmărit. În primul rând se organizează ședințe publice de conferințe și comunicări privitoare la întâmplări și la oameni din istoria României moderne, comunicări făcute în special de acei cari au trăit acele întâmplări sau au cunoscut acei oameni. Reamintim conferințele d-lui I. G. Duca, în anul 1931, vorbind despre *Ion I. C. Brătianu, aspecte și amintiri*; în 1932, vorbind despre *Ion I. C. Brătianu și cărțile lui*; și tot în acel an vorbind despre: *Negocierile diplomatice cu Bulgaria în vremea neutralității, 1914—1916*; de asemenea amintim conferința lui George Derussy despre: *Ion I. C. Brătianu și Bulgaria*, precum și conferințele d-lor I. G. Duca, Constantin I. C. Brătianu, Prof. Dr. I. Cantacuzino și N. N. Filodor

¹⁾ Din « *Universul* », XLIX, Nr. 76 din 16 Martie 1932.

despre: *Dimitrie A. Sturdza*, cu prilejul comemorării centenarului dela nașterea acestuia.

Într'o altă ordine de preocupări, Direcția Bibliotecii organizează expoziții periodice de cărți rare, de hărți, estampe, manuscrise și legături. O primă expoziție, în 1932, a înfățișat un număr de vechi tipărituri românești și de vechi cărți străine dintre cele mai rare privitoare la istoria țărilor românești. O a doua expoziție, în 1933 — prima din seria de expoziții privitoare la istoria popoarelor înconjurătoare — a înfățișat un număr de cărți, hărți și estampe privitoare la Rusia. Iar în Mai 1933, Biblioteca noastră, asociindu-se inițiativei Ministerului Instrucțiunii de a sărbători «ziua cărții», a organizat o a treia expoziție privitoare în deosebi la istoria și arta Extremului Orient. Expozițiile

Reproducere dintr'un volum manuscris anonim, în culori,
cuprinzând costume turcești și grecești
— veacul al XVIII-lea —

acestea îngăduesc și înlesnesc astfel, sub formă atrăgătoare, un contact al marelui public cu cărțile *Bibliotecii Ion I. C. Brătianu*, până în ziua când — în toamna acestui an — publicul cetitor va lua cu ele un contact regulat și permanent.

În felul acesta, prin efortul organizator din ultimii trei ani, adaus la munca aceea continuă de aproape un secol a tatălui și fiului, și prin gestul amintitor de vremuri mai vechi și mai bune — vremurile de vrednicie ale marilor ctitori — prin gestul celor cari prin daniile lor au ridicat monumentul mai trainic decât bronzul, am ajuns în pragul unei împliniri definitive și a unei opere vii. Căci întemeietorii și conducătorii acestei Biblioteci înțeleg să facă nu o necropolă de cărți, ci operă vie evocatoare de gânduri și creatoare de energii noi. «Un lucru viu — pentru a cita însăși cuvintele întemeietoarei acestei ctitorii — care să fie, de sigur, și izvor de cunoștințe și centru de cercetări istorice cu speciale referințe la țările noastre și vecine, dar mai ales să fie un îndemn statornic pentru cunoașterea și reconstituirea istoriei noastre în care cel în amintirea căruia s'a întemeiat această Bibliotecă a găsit exemple de meditat și de urmat. Și cărțile pe care

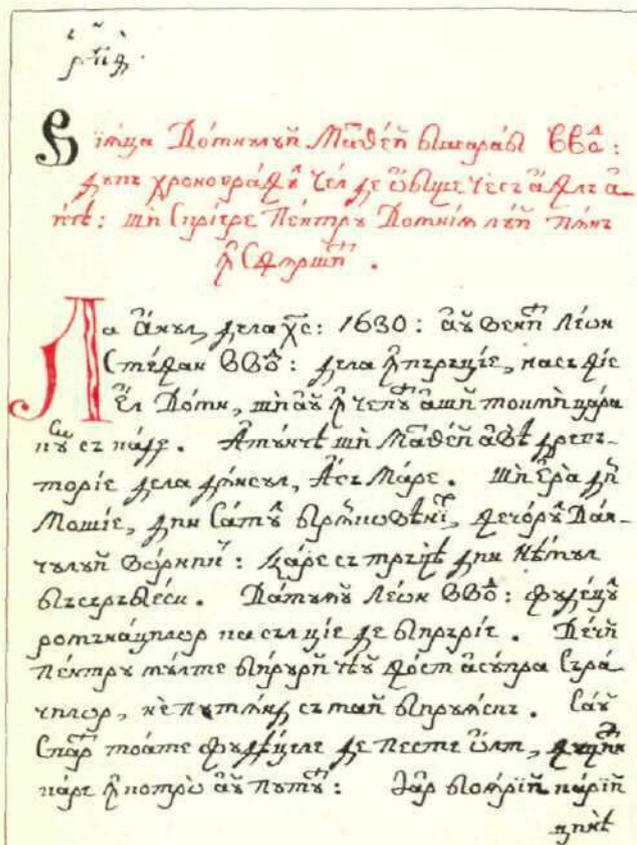
Monumente cum muritorii obișnuiesc să ridice în piatră sau în bronz celor nemuritori sunt formule rituale cari mărturisesc de recunoștința celor în viață și cari vor aminti urmașilor de cei cari au trecut nemuritori în hotarele morții. Dar ce

O pagină dintr'un volum manuscris românesc
— Un mineiu de la jumătatea veacului al XVIII-lea —

transmit ele posterității din sufletul și din spiritualitatea celor cari nu mai sunt? Numai sau cel mult atâta cât geniul celui care a cioplit piatra sau turnat bronzul va fi izbutit să exprime în formele artei. Ci omul înfățișat în formele acesteia rămâne neinterpretat de trecătorul căruia deseori el nu-i vorbește decât cu elocvența unui punct de reper.

Dar monumente ca acela pe care l'au ridicat frații lui Ion I. C. Brătianu, moștenitori ai unei tradiții de slujire a țării și a culturii ei, și văduva lui — coboritoare din neam care a dat Țării Românești Domni și ctitori, iar culturii românești înfăptuiri ca acelea ale străbunicei sale Elisaveta Știrbea, întemeietoarea, la 1843, a primelor Școale de învățatură românească pentru fetele sărace — monumente ca acela

O pagină dintr'un volum manuscris cuprinzând și o cronică a domniei lui Matei Basarab

le-a iubit atâta sunt astfel chemate să îndeplinească aici o misiune de animare, de însuflare de viață, de în demn spre realizări, după însuși gândul lui »¹⁾.

¹⁾ Cuvinte rostite de d-na Elisa Brătianu în ședința comemorativă dela 7 Ianuarie 1931.

ridicat din cărți în amintirea lui Ion I. C. Brătianu acestea sunt cele cari vor grăi permanent posterității despre cine a fost omul și care i-a fost opera, acestea sunt adevăratele forme de exprimare a recunoștinței celor rămași în viață

mai pot cânta și imnuri de viață. Așa, fapta citorilor acestei Biblioteci pe care dania lor înțelegeătoare o aduce în patrimoniul culturii noastre naționale e și o faptă de obștesc folos, dar și una care are valoare de simbol. Și cu atât mai mult cu cât dacă în toată lumea și în toate timpurile cele mai prețioase colecții de amintiri culturale se datoresc inițiativelor particulare, la noi acestea nu se datoresc până mai în timpii din urmă decât acestor inițiative. Pasiunea unora de a colecționa, setea altora de a ști ne-au făcut de atâtea ori moștenitorii unor prețioase amintiri culturale. Și dacă bibliotecile din alte țări au păstrat până în timpurile noastre bogățiile lor — căci au suferit mai puțin asprimile vremurilor — bibliotecile românești, cari le-au suferit pe toate, au fost dese-ori sărăcite de comorile lor; și multe amintiri culturale au dispărut sub asprimea acestor vremi. De aceea o carte veche românească, un vechiu document păstrat în țările noastre trezește emoție în sufletul nostru. O instituție care — ca Biblioteca Ion I. C. Brătianu — este creația unor oameni pe cari vârtoarea evenimentelor și asprimea vremu-

O pagină, reprezentând stema Țării Românești, din *Mărgăritare*, Ion Gură de Aur — Trad. de Șerban și Radu Greceanu, sub Constantin Basarab Voevod — Mitropolia București 1691

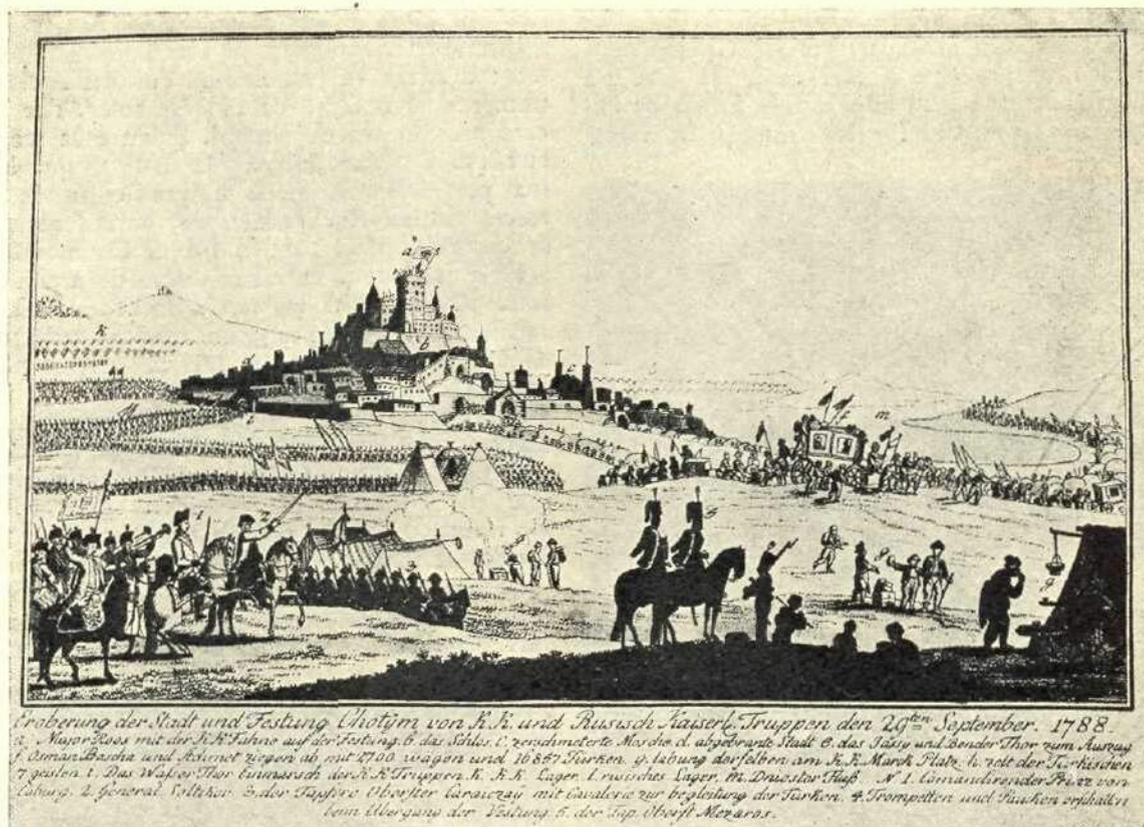
dar și de exprimare a gândului permanent al celui ce nu mai este. Un monument grăitor este așadar *Biblioteca Ion I. C. Brătianu* care va îngădui cetitorilor ei a face — după expresia d-lui I. G. Duca — «o intrare postumă în intimitatea lui Ion I. C. Brătianu».

* * *

Voiam să încheiu. Dar în vremurile de astăzi de zilnice prefaceri, când tradițiile se leagă tot mai greu și se rup tot mai ușor, când munca omului în casa lui este deseori stânjenită de intervenția societății, când și cultura — pentru a trăi — începe să plătească obol vămilor etatiste cari se ridică tot mai stăruitor, am socotit că deși cântece de prohod se cântă inițiativelor particulare, Biblioteca Ion I. C. Brătianu stă mărturie că acestora din urmă li se

Rodotta P. P. — Dell'origine, progresso e stato presente del rito greco in Italia. — Roma 1758
Legătură originală în marochin purtând armele Papei Clement XIII pe când era Cardinalul de Rezzonico

Gravură reprezentând luarea Hotinului de către armatele austriace și rusești (1788) — din volumul I. Valenta :
 Sammlung der merkwürdigsten Städte und Festungen etc. Prag 1790

rilor nu i-au răpit meditației, și a unei femei al
 cărei cult pentru trecutul istoric al acestei țări
 i-a fost un îndemn la sacrificiu și la osteneală
 pentru viitorul cultural al acestei țări este și un
 fapt și un simbol — și o acțiune și o morală.
 Să fie această bibliotecă și o contribuție la cultura
 românească, pe care o vrem superioară — deci și

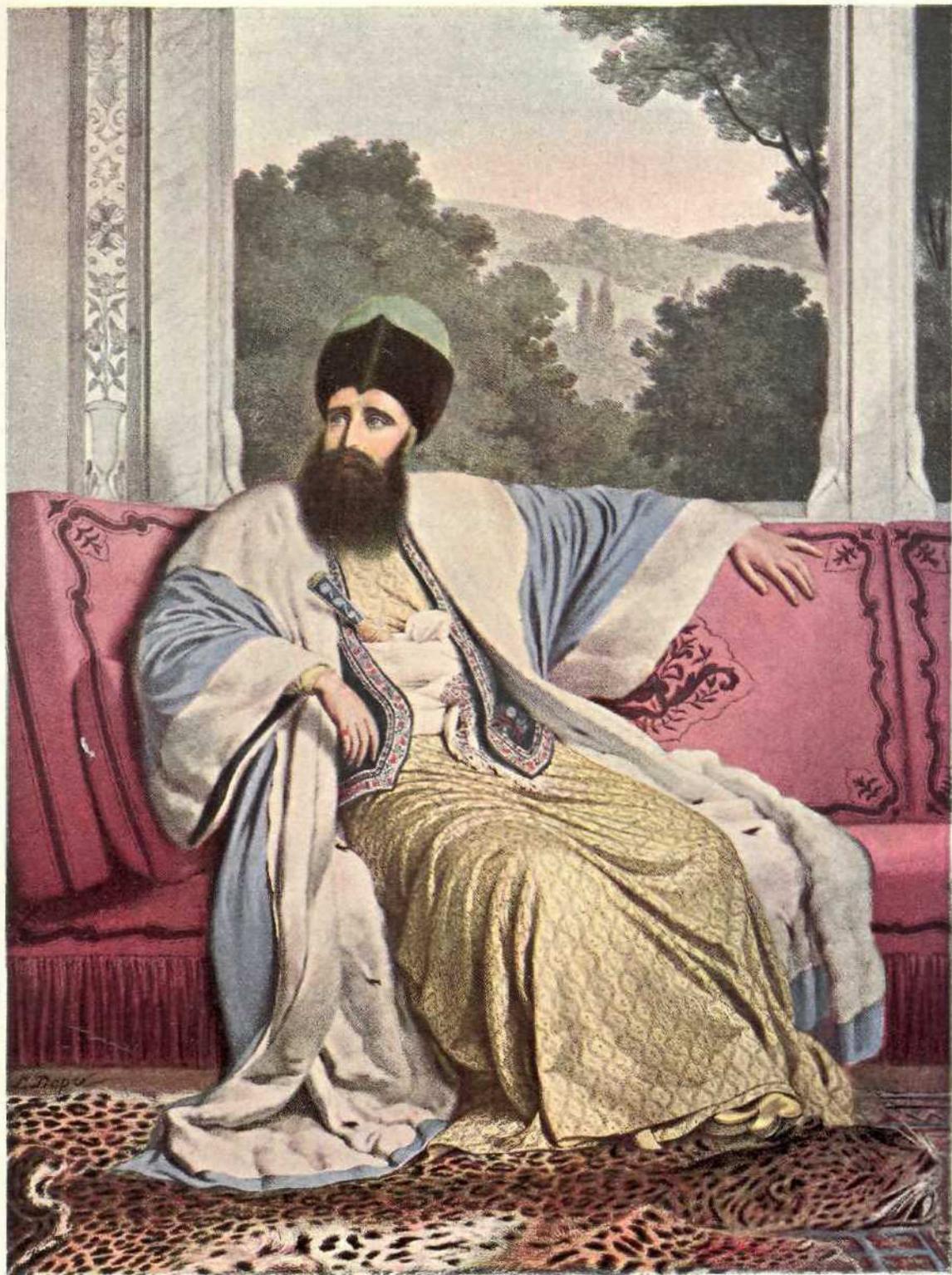
de aport universal — căci printr'o astfel de cultură
 se va ajuta la trăinicia pentru eternitate a întregirii
 românești pentru care și Ion C. Brătianu și Ion
 I. C. Brătianu au trăit.

GEORGE FOTINO

Directorul Bibliotecii Ion I. C. Brătianu

Ex-Libris-ul Bibliotecii
 — gravură de Titu-Dan Elian —

MIHAI VODĂ SUȚU

Din volumul: *L. Dupré* — Voyage à Athènes et à Constantinople, 1825

(Din Biblioteca Ion I. C. Brătianu)